

# Paolo Giovio

## Bogen

**Paolo Giovio: *Historiarum sui temporis*. 1550.**

Umiddelbart siger bogens titel ikke det store: "Hans tids historie". Forfatteren, **Paolo Giovio** – hvis tid der er tale om – levede i første halvdel af **1500**-tallet. Stedet er **Italien**, og tiden er en epoke i verdenshistorien, der på alle parametre var præget af **skelsættende og varige forandringer**.

Værket bestod af i alt 45 "libri", d.v.s. "bøger" eller hovedafsnit. Skolens bind rummer kun de første 18 "bøger".

Tyngden ligger på **den politiske historie**, der fulgte et broget, sommetider voldsomt forløb, fyldt af krige, manøvrer, alliancedannelser mellem de forskellige politiske aktører. Paven i Rom var en vigtig spiller, så meget desto mere som pavestolen i en del af perioden var besat af medlemmer af Italiens rigeste og mest magtfulde familie, slægten Medici fra Firenze. Andre aktører var hertugdømmet Milano i nord under ledelse af den despotiske **Sforza**-familie. Og kongeriget Napoli i syd, der i årtier var underlagt aragonsk, senere habsburgsk dominans. Plus en lang række bystater, der beherskedes af en broget skare af statsmænd og såkaldte "condottieri", krigsherrer, der mere og mere fremstod som selvstændige fyrster i egen ret.

I **1494** startede en ny epoke med den franske intervention i italienske affærer. De næste godt og vel 50 år – **Giovios** tid – blev præget af **konstante magtkampe**, hvori også den tysk-romerske kejser blandede sig. Et af de grusomme højdepunkter indtraf i **1527**, da kejser **Karl 5's** lejetropper med eksemPELLØS vildskab plyndrede Rom.

Alt dette og meget, meget mere er beskrevet i dette storværk.

## Forfatteren

**Paolo Giovio (1483-1552)** er ikke specielt kendt i Danmark, men er det så meget desto mere i sit fødeland, Italien. Han kom til verden i byen Como i de italienske alper i **1483**, omtrent lige midt i den italienske højrenæssance.

**Giovio** var et barn af sin tid, har man sagt, lidt af en **tusindkunstner, der spillede på flere strenge**. Som god katolik var han først og fremmest pavens svorne støtte, hvilket næppe var uden sammenhæng med, at flere paver begunstigede ham med lukrative poster såsom kanonikater og bispeembeder. Desuden var han lægeuddannet og begik flere berømte afhandlinger, bl.a. om betydningen af forebyggelse frem for helbredelse.

Men først og sidst var han historiker med speciale i den nyeste historie. Han skrev godt, næsten i journalistisk stil, hvad der ikke blot skaffede ham gode indtægter, men også førte til at man brugte ham som diplomatisk repræsentant i talrige sammenhænge. Hvilket atter gjorde ham til **øjenvidne til mange berømte hændelser**, der er kommet med i hans historie. F.eks. var han med, da kejser **Karl 5** som den sidste af sin slags blev kejserkronet af pave **Clemens VII** under den stort anlagte kongres i Bologna i **1530**.

**Giovios** personkendskab var med andre ord enormt, og at følge med i hans mange rejser rundt i **1500**-tallets Italien er som at møde flere af verdenshistoriens største skikkelser. I den mere specielle ende kan nævnes det møde, han havde med **Leonardo da Vinci** kort før dennes død i **1519**. Eller **1522**, da han mødtes med **Antonio Pigafetta**, en af de få overlevende efter **Maghellans** 3½ år lange jordomrejse. Eller den russiske ambassadør ved pavehoffet i **1525**, **Dmitri Gerasimov**.

## Baggrunden



PAOLO GIOVIO, HISTORIKER OG SVITZERER, SV. TEMPORIS-HISTORIKERENS BILDER

Man har svært ved at rumme hele det **enorme opbud af genialitet, magt og talent**, der prægede det halve århundrede, dette værk drejer sig om. Tænk på **Karl 5**, der blev kejser i **1519** – den sidste romerske kejser, nogen pave kronede. Eller hans modpart, **Frans 1**, der herskede over Frankrig fra **1515** til **1547**. Eller hvad med **Henrik 8**. af England – ham med alle konerne – der sad på tronen fra **1509** til **1547**? Eller **Ivan** med tilnavnet "den grusomme", russernes zar fra **1530** til **1584**? Eller – for nu i al ubeskedenhed at bringe os selv i spil – **Christian 2.** af Danmark, gift med **Isabella af Burgund**, også kaldet **Elisabeth af Habsburg**. **Karl 5's** lillesøster?

Læg så hertil **paverne Julius 2., Leo 10.** og **Paul 3.**, der beskæftigede **genier** som **Bramante, Rafael** og **Michelangelo**. Eller **Leonardo da Vinci**, der var ven med **Machiavelli**, og som levede omtrent samtidig med **Martin Luther** og **Jean Calvin**.

Jo, der er nok at tage af, og alle figurerer de mere eller mindre direkte i **Giovios** beretning. Men **selv her er grænsen ikke nået**. **Karl 5** herskede over et rige, "hvor Solen aldrig går ned", den ny verden hinsides Atlanterhavet, hvorfra strømme af guld og sølv strømmede til Europa og lagde grunden til en hidtil uset højkonjunktur. Også det har **Giovio** fået med. I øst rumlede det, fortæller **Giovio**. En vis tyrkisk sultan ved navn **Süleyman** trængte op gennem Balkan, indtil han i **1529** nåede til Wien, hvor han måtte opgive en belejring p.g.a. vinteren...

Kun Kina – "riget i midten" – er endnu ikke kommet med.